**Toiminta- ja taloussuunnitelma 2027-2029 ja talousarvio 2027**

Maakuntahallitus 16.11.2026 § 119

Kuntalain 110, 64 §:n mukaan "Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi).

Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Edellä 3 momentissa säädettyä alijäämän kattamisvelvollisuutta sovelletaan myös kuntayhtymiin. "

Talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätetään siitä, ovatko määrärahat ja tuloarviot sitovia netto- vai bruttomääräisinä. Netto tarkoittaa toimintakatetta.

Vuoden 2027 talousarvioesitykseen sisältyy käyttötalousosa, tuloslaskelmaosa ja rahoitusosa.

Käyttötalousosassa valtuusto asettaa toiminnalliset tavoitteet sekä osoittaa tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot nettomääräisinä.

Tuloslaskelmaosa osoittaa, miten tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korko- ja muihin menoihin sekä poistoihin ja arvonalennuksiin.

Tuloslaskelmaosan mukaan vuoden 2027 ylijäämä on 4 031 euroa.

Rahoitusosassa osoitetaan, miten talousarvio vaikuttaa maksuvalmiuteen, kuinka paljon tarvitaan tulorahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin sekä miten rahoitustarve katetaan ja kuinka suuri on rahoitusjäämä ja kuinka se katetaan.

Perussopimuksen 23 §:n mukaan taloussuunnitelmaa valmisteltaessa jäsenkunnille varataan tilaisuus esityksen tekemiseen kuntayhtymän toiminnan kehittämiseksi.

Maakuntavaltuuston hyväksymässä vuosien 2026-2028 taloussuunnitelmassa on jäsenkuntien maksuosuuden arvioitu kasvavan vuoden 2027 käyttömenoihin 0 %. Nyt laadittu talousarvioesitys perustuu jäsenkuntien maksuosuuden 0 %:n kasvuun.

Talousarviossa jäsenkuntien maksuosuudet sisältyvät myyntituloihin. Maksuosuus liiton menoihin on yhteensä 2 437 384 euroa, jonka maakuntavaltuusto hyväksyy sitovasti. Lisäksi jäsenkunnilta kerätään liiton kautta maksettavat kuntaosuudet Lahden yliopistokeskuksen toiminnan rahoitukseen 100 000 euroa ja liikunta- ja kulttuurihankkeeseen 87 000 euroa.

Perussopimuksen mukaan jäsenkuntien keskinäinen maksuvelvollisuus määrätään asukaslukujen suhteessa. Laskelma maksuosuuksista on talousarvion liitteenä.

Perussopimuksen 33 §:n mukaan maksuosuus suoritetaan varainhoitovuoden aikana maakuntahallituksen määräämissä erissä ja määrääminä aikoina.

Vuosien 2028 ja 2029 jäsenkuntien maksuosuuksien kasvuksi on arvioitu 1-2 %.

Maakuntahallituksen 12.10.2026 hyväksymä luonnos vuosien 2027-2029 toiminta- ja taloussuunnitelmaksi ja vuoden 2027 talousarvioksi lähetettiin jäsenkunnille tiedoksi ja mahdollista lausuntoa varten. Lausunnot pyydettiin 9.11.2026 mennessä. Määräaikaan mennessä lausunnon ovat antaneet Heinola, Padasjoki, Iitti, Hartola, Sysmä, Kärkölä, Hollola ja Orimattila.

Valmistelija — Asian on valmistellut hallintojohtaja Jari Paakkunainen, puh. 044 371 9455.

Esittelijä — Maakuntajohtaja Ulla-Kirsikka Vainio

Päätösehdotus Maakuntahallitus päättää esittää maakuntavaltuustolle, että
- se merkitsee tiedoksi jäsenkuntien lausunnot Päijät-Hämeen liiton vuosien 2027-2029 taloussuunnitelmaluonnoksesta
- se hyväksyy Päijät-Hämeen liiton toiminta- ja taloussuunnitelman vuosille 2027-2029 ja 0 %:n jäsenkuntien maksuosuuden kasvuun perustuvan talousarvion vuodelle 2027 liitteen mukaisena ja edellä selostusosassa esitetyin sitovuusmäärittelyin
- se antaa maakuntahallitukselle oikeuden ottaa liiton hallinnoitavaksi talousarvioon vuonna 2027 mahdollisesti käynnistyviä projekteja, joita ei ole huomioitu talousarviossa ja joiden rahoitukseen ei käytetä jäsenkuntien maksuosuuksia.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Maakuntavaltuusto 30.11.2026
122/02.02.00/2026

Esittelijä Maakuntahallitus

Päätösehdotus Maakuntahallitus esittää maakuntavaltuustolle, että

- se merkitsee tiedoksi jäsenkuntien lausunnot Päijät-Hämeen liiton vuosien 2027-2029 taloussuunnitelmaluonnoksesta
- se hyväksyy Päijät-Hämeen liiton toiminta- ja taloussuunnitelman vuosille 2027-2029 ja 0 %:n jäsenkuntien maksuosuuden kasvuun perustuvan talousarvion vuodelle 2027 liitteen mukaisena ja edellä selostusosassa esitetyin sitovuusmäärittelyin
- se antaa maakuntahallitukselle oikeuden ottaa liiton hallinnoitavaksi talousarvioon vuonna 2027 mahdollisesti käynnistyviä projekteja, joita ei ole huomioitu talousarviossa ja joiden rahoitukseen ei käytetä jäsenkuntien maksuosuuksia.

Päätös